

UHA2017-005317, 89892845

Evaluointi pakkomuutosta ja Suomen kehityspolitiikasta

Evaluoinnissa arvioitiin miten Suomen kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön keinoin on pystytty edistämään pakkomuuttoon liittyviä kehityspoliittisia tavoitteita erityisesti kehitysyhteistyöllä ja humanitaarisella avulla, vaikuttamistyöllä sekä toimimalla johdonmukaisesti eri politiikkaloikoilla. Evaluointi keskittyi ennen kaikkea oppimiseen. Evaluoinnin aikarajaus oli vuodesta 2012 vuoden 2018 puoleenväliin. Se kattoi kahden- ja monenvälisen rahoituksen, kansainvälisten ja suomalaisten kansalaisjärjestöjen yhteistyön ja humanitaarisen avun sekä politiikkavaikuttamisen.

Suomen kehityspoliittinen selonteko vuodelta 2016 painotti yhtenä teemana pakolaisuutta ja muuttoliikettä. Kehityspolitiikan päämääränä on köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Pohjimmiltaan kaikki Suomen kehitysyhteistyö vaikuttaa myös muuttoliikkeiden perimmäisiin syihin. Taustatekijöihin vaikutetaan myös konfliktinehkäisillä, kriisinhallinnalla, rauhanrakentamistyöllä, ilmastonmuutoksen torjunnalla sekä kauppapolitiikalla ja taloudellisilla ulkosuhteilla ml. investoinneilla.

Selonteossa oli määritelty useita tapoja toimia tämän tematiikan parissa: 1) humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö lähtö- ja kauttakulkumaiden kantokyvyn vahvistamiseksi, 2) politiikkavaikuttaminen Euroopan unionissa ja kansainvälisissä yhteyksissä, 3) toiminen johdonmukaisesti kaikilla sektoreilla, ml. ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ja kauppapolitiikassa. Vaikka kehitysyhteistyömäärärahoilla toteutettava humanitaarinen apu ei ole varsinainen politiikan väline, se voi monissa tilanteissa hillitä muuttoliikettä mm. parantamalla ruokaturvaa ja vakauttamalla yhteisöjä.

Ulkoasiainhallinnossa evaluointitietoa käytetään Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön kehittämiseen ja suunnitteluun, kokonaisvaltaisten maaohjelmien laatimiseen ja politiikkavaikuttamiseen kotimaassa, Euroopan unionissa ja monenkeskisten toimijoiden parissa. Kehittämistyö toteutetaan olemassa olevan toiminnan ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Arviointi tukee työtä monella kehityspolitiikkaan liittyvällä alueella. Tässä päätöksessä on huomioitu, että evaluoinnin aihe on laaja ja sen johtopäätöksillä ja suosituksilla on yhteyksiä useisiin valtioonhallinnon ja muihinkin toimijoihin. Päätös on tehty sitä taustaa vasten, että pakkomuuton syihin vaikuttaessa kehityspolitiikka, kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu ovat osa laajempaa kokonaisuutta.

Päätetään, että evaluoinnin suositusten pohjalta ryhdytään seuraaviin toimenpiteisiin (ks. myös liite 1):

1) Toimenpiteet politiikkakoherenssin lisäämiseksi

- Määritellään hallitusohjelman edellyttämässä ylivaalikautisissa periaatteissa, miten pakkomuutto otetaan paremmin huomioon monimuotoisissa kriisi- ja jälleenrakennustilanteissa (ml. kaksois- ja kolmoissidos rauhanrakentamisen, kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun välillä).
- Pakkomuuttoon liittyvät asiat otetaan huomioon läpileikkaavien tavoitteiden linjauksen uudistamisessa ja humanitaarisen avun linjauksen päivityksessä.
- Ulkoministeriö pyrkii edistämään ministeriöiden välisessä muuttoliikettä käsittelevässä task force –työryhmässä johdonmukaista politiikkaa.
- Jatketaan aktiivista vaikuttamistyötä ja huomioidaan tämän edellyttämät henkilöstöresurssit myös maatasolla.

2) Yksityissektorin instrumentteja kehitetään tarpeen mukaan ja kriisiliiketoimintaa vahvistetaan yhteistyössä Business Finlandin kanssa sekä monenkeskisessä järjestelmässä että kahdenvälisessä yhteistyössä.

3) Hallitusohjelman edellyttämää kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun rahoituksen joustavuutta pyritään parantamaan muun muassa toiminta- ja taloussuunnitelma - prosessin yhteydessä.

4) Käsitteiden selkeyttäminen ja kokonaisvaltaisen lähestymistavan huomiointi

- Selkiytetään käsitteet, jotka liittyvät pakkomuuttoon, ja varmistetaan, että käsitteet tunnetaan ja niitä käytetään johdonmukaisemmin dokumentaatiossa ja viestinnässä.
- Kolmoissidosta edistetään kaikessa suunnittelutyössä ja toiminnassa, ml. kokonaisvaltaisissa maaohjelmissa ja monenkeskisessä vaikuttamistyössä ja omistajaohjauksessa.

Toimenpiteisiin liittyvät yksityiskohdat, mukaan lukien vastuutahot ja toimeenpanon määräajat ovat tämän esitysmuistion liitteessä 1.

Päätöksentekijä:

Elina Kalkku

Alivaltiosihteeri

Esittelijä

Renne Klinge

Johtava asiantuntija, KEO-70

Liitteet:

1. Evaluoinnin seurantataulukko
2. Evaluointiraportti